

Galaten 2:19a Want ik ben door de wet der wet gestorven ...

(...) Paulus wil zeggen: wat roemen jullie in de wet, die ik toch niet kennen wil? Wat verdoven jullie me met veel gepraat over de wet? Wanneer het volstrekt nodig is, dat men een wet moet hebben, dan heb ik ook mijn wet. Als het ware door de Heilige Geest tot verontwaardiging gedreven, noemt hij de genade zelf 'wet' en duidt zo het begrip *genade* met een nieuw woord aan, verachtende de wet van Mozes en van de valse apostelen, die beweerden, dat de wet noodzakelijk is voor de rechtvaardigmaking. En zo zet hij wet tegenover wet. Het is een bijzonder vriendelijke manier van spreken in de Schrift, en dikwijls wordt in de Schrift, vooral bij Paulus, wet tegenover wet gesteld, zonde tegenover zonde, dood tegenover dood, gevangenschap tegenover gevangenschap, duivel tegenover duivel, hel tegenover hel; zo ook altaar tegenover altaar, lam tegenover lam, Pasen tegenover Pasen. Romeinen 8:3: 'God heeft de zonde tot onmacht veroordeeld, doordat Hij Zijn Zoon in de gestalte van het zondige vlees en om de zonde gezonden heeft'; Psalm 68:19 en Eféze 4:8: 'Hij heeft de gevangenis gevangen genomen'; Hosea 13:14: 'Dood, ik zal een dood voor je zijn; hel, ik zal een pestilentie voor je zijn.' En zo zegt Paulus hier, dat hij door de wet voor de wet gestorven is, alsof hij zeggen wilde: de wet van Mozes klaagt mij aan en verdoemt mij, maar tegen deze aanklacht en verdoemenis van de wet heb ik een andere wet, dan die *van de genade en de vrijheid*. Deze wet van mij klaagt die aanklagende wet aan en verdoemt die verdoemende wet. Zo doodt de ene dood de andere. Deze dood echter, die de dood doodt, is zelf leven, maar wordt de dood van de dood genoemd door de enorme verontwaardiging van de Heilige Geest over de dood. Zo moet de gerechtigheid zonde heten, omdat zij de zonde verdoemt en deze verdoemende zonde is in waarheid gerechtigheid.

Paulus is hier de allergrootste ketter. Zijn ketterij is ongehoord, want hij zegt dat hij, voor de wet gestorven, voor God leeft. De valse apostelen leerden: als u niet voor de wet leeft, zult u niet voor God leven; dat is: als u niet overeenkomstig de wet leeft, zult u voor God dood zijn. Paulus leert het tegenovergestelde: als u niet voor de wet gestorven bent, zult u niet voor God leven. De leer van de valse apostelen van toen is heden de leer van de fanatici (= geestdrijvers). Zij zeggen: als u voor God wilt leven, als u dus voor God levend wilt zijn, leef dan voor de wet of naar de wet. Wij echter leren: als u voor God wilt leven, dan moet u voor de wet geheel en al sterven. De menselijke rede en wijsheid kan deze leer niet vatten, daarom leren die altijd het tegenovergestelde, namelijk: als u voor God wilt leven, moet u de wet houden, want er staat geschreven: 'Als gij in het leven wilt ingaan, onderhoud dan de geboden' (Mattheüs 19:17). Dat is

het beginsel en de enige stelregel van alle theologen: levend naar de wet, leeft u voor God. Paulus zegt juist het tegenovergestelde: wij kunnen niet voor God leven, als wij niet voor de wet gestorven zijn. (...)

Paulus spreekt hier niet over de ceremoniële wetten. (...) De gehele wet, of het nu om de ceremoniële wetten of om de wet der tien geboden gaat, heeft heel eenvoudig voor de christen afgedaan, omdat hij daarvoor gestorven is. Niet dat de wet ten onder gegaan is; ze blijft immers, leeft en regeert in de goddelozen. Maar de gelovige is voor de wet gestorven, en ook voor de zonde, de duivel, de dood, de hel, die allemaal wel blijven. De wereld en de goddelozen kunnen die ook niet missen. (...)

Bijvoorbeeld: Christus, Die uit de dood is opgestaan, is vrij van het graf en toch is dat graf er nog. Petrus is vrij van de kerker, de jichtlijder van zijn ligbed, de jongeling te Naïn (na de opwekking) van zijn lijkbaar, het dochttertje van Jäirus is vrij van haar sterfbed en toch blijven kerker, ligbed, lijkbaar en sterfbed. Zo heeft de wet afgedaan als ik ervan bevrijd word, zo sterft de wet als ik ervoor sterf en toch blijft ze bestaan. Maar, omdat ik voor de wet sterf, sterft die zelf ook voor mij. (...)

Die woorden: 'Ik ben voor de wet gestorven' staan daar vol nadruk. Hij zegt niet: ik ben tijdelijk vrij of bevrijd van de wet, of ik ben de wet de baas geworden, maar heel eenvoudig: ik ben voor de wet gestorven, dat wil zeggen, ik heb helemaal niets meer met de wet te maken. (...)

Voor de wet sterven betekent: niet lopen aan de leiband van de wet, maar vrij zijn van de wet en haar niet kennen. Daarom, wie voor God wil leven, zoek buiten de wet gevonden te worden en verrijze met Christus uit het graf. De soldaten waren verbaasd, toen Christus uit het graf opstond, ook degenen die de opwekking van het meisje meemaakten stonden verbaasd. En zo verwondert zich de menselijke rede, ja zij gaat aan haar wijsheid te gronde, als zij hoort, dat wij alleen gerechtvaardigd worden als wij voor de wet gestorven zijn. Dit kan het verstand niet bevatten. En zo willen wij met stelligheid onderwijzen, dat wij in het geloof dat Christus aangrijpt, als het ware in het geweten een nieuwe wet binnentreden, die de andere wet welke ons gevangen hield, verslindt. Zo is het graf waarin Christus dood lag, bij Zijn opstanding geopend. We zien dat het leeg is en Christus is weg. Als ik in Christus geloof, sta ik met Hem op en voor mijn graf, dat mij gevangen hield, sterf ik; en zo is ook de wet reeds leeg, ik ben aan mijn kerker en mijn graf ontkomen, namelijk aan de wet. Zij heeft nu niet meer het recht, mij te beschuldigen en tegen te houden, omdat ik ben opgestaan. De gewetens moeten zorgvuldig onderwezen worden, opdat zij zich het onderscheid tussen de gerechtigheid door de wet en die door de genade goed inprenten. De gerechtigheid door de genade reikt heel eenvoudig niet tot aan het vlees. Het vlees mag niet vrij zijn, maar moet in het graf, in de kerker, op de lijkbaar blijven liggen, het moet aan de wet onderworpen zijn en door de Egyptenaren gekweld worden. Het christelijk geweten echter moet voor de wet gestorven zijn, dat wil zeggen het moet vrij zijn van de wet en mag met de wet helemaal niets meer te maken hebben. En dat is het moeilijkste en meest ingrijpende leerstuk, dat de grootst mogelijke kracht heeft om de verslagen gewetens te troosten. Als u dus een verschrikt mens ziet, die in zijn geweten om de zonde treurt, zeg dan tot hem:

broeder, u maakt niet het rechte onderscheid; u plaatst de wet in het geweten, en de wet behoort toch in het vlees. Ontwaak en sta op en bedenk dat u gelooft in Christus, de Overwinnaar over wet en zonde; in dit geloof zult u de wet achter u laten en zult u in de genade ingaan, waar van wet en dood geen sprake is. En als er toch wet en zonden zijn, dan doen die u niets, omdat u voor de wet en de zonden gestorven bent. (...)

Dat is een wonderbare en ongehoorde begripsbepaling, dat voor de wet leven betekent: voor God sterven; en voor de wet sterven betekent: voor God leven. (...) Als men een christen op de juiste wijze nauwkeurig wil beschrijven, dan is hij een zoon van de genade en van de vergeving van zonden. Hij is aan geen enkele wet gebonden, maar hij staat boven de wet, boven de zonde, boven de dood en boven de hel. Zoals Christus vrij is van het graf, Petrus vrij is van de kerker, zo is de christen vrij van de wet. De relatie, die de uit het graf opgestane Christus heeft met het graf en die de uit de kerker bevrijde Petrus heeft met de kerker, geldt ook voor het gerechtvaardigde geweten ten opzichte van de wet. Zoals Christus door Zijn dood en Zijn opstanding voor het graf gestorven is, zodat het graf voortaan geen recht op Hem heeft en Hem niet meer houden kan - steen en zegel en alles wordt verbroken, de wachters vallen verschrikt ter aarde, Christus staat op en gaat vrij uit het graf; en Petrus 'sterft' door zijn bevrijding voor de kerker en gaat waarheen hij wil - zo wordt het geweten door de genade vrijgemaakt van de wet. 'Alzo is een ieder, die uit de Geest geboren is' (Johannes 3:8). Maar het vlees weet niet, vanwaar de geestelijke mens komt en waar hij heen gaat, omdat het slechts naar de maatstaven van de wet kan oordelen. Maar de geest spreekt: Al klaagt de wet mij aan, al verschrikken mij zonde en dood, ik wanhoop daarom niet, want ik heb een wet tegen de wet, ik heb een zonde tegen de zonde, ik heb een dood tegen de dood. Als ik daarom, wegens de zonde, mijn geweten voel knagen, zie ik op naar die koperen slang, dat is Christus aan het kruis. Daar vind ik een andere zonde tegen mijn zonde, die mij aanklaagt en verslindt. Een andere zonde, namelijk die in het vlees van Christus, Die de zonde van de gehele wereld draagt, is almachtig en verbant en verslindt mijn zonde. Zo is mijn zonde, opdat zij mij niet kan aanklagen en verdoemen, verdoemd door de zonde, dat wil zeggen door de gekruisigde Christus, 'Die voor ons tot zonde gemaakt is, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem' (2 Korinthe 5:21). Zo vind ik in mijn vlees de dood, die mij ver slaat en doodt, maar ik heb een tegendood, dat is de dood van mijn dood; die kruisigt en hem verslindt. (...)

Van ons wordt niets anders verlangd dan het geloof, dat verstaat en aanneemt, dat mijn zonde en dood worden verdoemd en weggedaan in de zonde en dood van Christus.

En zo hebben wij altijd de beste argumenten, waaruit men wel moet besluiten, dat alleen het geloof rechtvaardigt. Hoe zouden dan ooit wet en werken samen tot rechtvaardigmaking dienen, waar toch Paulus tegen wet en werken argumenteert en ons in alle duidelijkheid zegt, dat wij voor de wet gestorven moeten zijn, als we voor God willen leven. (...) Daaruit kunnen we genoegzaam concluderen dat wij niets anders te doen hebben, dan te horen wat Christus met Zijn kruisdood en opstanding bewerkt heeft en dat met een vast geloof aan te grijpen. En dat is waarlijk het geloof dat inhoud heeft. Later, als Christus zo in het geloof is aangegrepen, als ik voor de wet gestorven ben, gerechtvaardigd van de zonde en bevrijd van de dood, van de duivel en de hel -

door Christus doe ik goede werken, heb ik God lief, ben ik dankbaar, betracht ik liefde ten opzichte van de naaste. Maar deze liefde of de daaruit voortkomende werken geven het geloof niet pas de rechte waarde en schoonheid, maar omgekeerd, mijn geloof geeft aan de liefde haar waarde en schoonheid. (...)

Iedereen wordt onontkoombaar op de proef gesteld, is het niet in het leven dan toch in de dood, waar de wet ons aanklaagt en de zonde aantoonst; daar stelt dan het geweten vast: je hebt gezondigd. Maar als u vasthoudt, wat Paulus, de apostel van Christus, hier leert, kunt u antwoorden: 'Het is waar, ik heb gezondigd.

"Dan zal God u straffen en verwerpen."

Neen.

"Maar de wet van God zegt het."

Ik heb niets met deze wet te maken.

"Waarom?"

Ik heb een andere wet, welke die wet met stomheid slaat, ik ben vrij.

"Wat vrij?"

Ik heb de vrijheid van Christus; door Christus ben ik vrij van de wet. Daarom heeft de wet, die voor de goddelozen geldt en voor hen wet blijft, voor mij in mijn vrijheid afgedaan; mijn vrijheid slaat die wet der verdoemenis in boeien. En zo is de wet, die mij in boeien sloeg en gevangen hield, zelf in boeien geslagen en wordt gevangen gehouden door de genade of de vrijheid, die nu mijn wet is. Mijn wet der vrijheid zegt tegen de wet der verdoemenis: gij zult mij deze mens niet binden noch gevangen houden of aanklagen, maar ik wil u gevangen houden en uw handen boeien, opdat gij hem, die reeds voor Christus leeft en voor u dood is, geen schade toebrengt.

Dat heet de wet de tanden uitbreken, haar angel en al haar wapens stomp maken en haarzelf geheel en al aan de zwakheid uitleveren, en toch blijft de wet voor de goddelozen en ongelovigen de wet. Ook voor ons, als wij zwak zijn en niet geloven, blijft de wet gelden. Dan behoudt zij haar scherpte en haar tanden, maar als ik in Christus geloof, dan kan de zonde mij wel tot wanhoop toe verontrusten, maar ik kan, vertrouwend op de vrijheid die ik in Christus heb, toch zeggen: ik geef toe, ik heb gezondigd, maar mijn zonde, welke reeds gevonniste zonde is, is bij Christus, Die de zonde wegdoet. Deze veroordelende zonde is sterker dan de weggedane zonde, want zij is immers de rechtvaardigmakende genade, de gerechtigheid, het leven en de zaligheid. En als ik de verschrikkingen van de dood voel, zeg ik: 'Dood, ik heb niets met je te maken, want ik heb een andere dood, die jou, mijn dood, doodt; en die dodende dood is sterker dan de gedode dood.' (...)

En al mag ook de duivel met al zijn onstuimigheid op de gelovigen aanstormen en de verschrikkingen van de hele wereld over hen uitstorten, dan vat de gelovige, midden in die vloed van verschrikkingen, toch moed en zegt: 'Mijnheer de duivel, ga toch niet zo te keer, maar matig je, want er is iemand, die Christus genoemd wordt; in Hem geloof ik. Hij heeft de wet weggedaan, de zonde verdoemd, de dood vernietigd en de hel verwoest. Hij is, duivel, jouw duivel; want jou heeft Hij gevangen genomen en overwonnen, zodat je mij en alle gelovigen, verder geen schade kunt toebrengen.' Dit geloof kan de duivel niet overwinnen, hij wordt zelf door dit geloof overwonnen. 'Dit is', zegt Johannes, 'de

overwinning die de wereld overwint, ons geloof. Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God' (1 Johannes 5:4 en 5). (...)

Zo wordt Christus met heel liefelijke aanduidingen mijn wet, mijn zonde, mijn dood genoemd, tegen wet, zonde en dood in, daar Hij toch in werkelijkheid niets anders is dan mijn wijsheid, mijn gerechtigheid, mijn leven en mijn zaligheid. Hij is echter de wet tot wet, de zonde tot zonde, de dood tot dood gemaakt, om mij van de vloek der wet los te kopen, mij te rechtvaardigen en het leven te geven. Op deze dubbele manier is Christus, terwijl Hij wet is, vrijheid, terwijl Hij zonde is, gerechtigheid, terwijl Hij dood is, leven. Door namelijk te dulden dat de wet Hem aanklaagde, de zonde Hem verdoemde, de dood Hem verslond, heeft Hij de wet weggedaan, de zonde verdoemd, de dood vernietigd, mij gerechtvaardigd en gered. Zo is Christus nu het vergif tegen de wet, de zonde en de dood en tegelijk het geneesmiddel waardoor wij de vrijheid, de gerechtigheid en het eeuwige leven verkrijgen. (...)

Paulus zou het liefst willen voorkomen dat wij de wet, de zonde, de dood en al die kwade zaken te zien krijgen; het liefst zou hij ons geheel op Christus willen werpen, zodat wij bij Hem het mooiste tweegevecht zouden zien, hoe hier wet tegen wet strijdt, zodat het 'zonde tegen zonde' mij vrijheid zou brengen en dat het 'dood tegen dood' voor mij gerechtigheid zou betekenen, zodat ik het leven zou hebben; ja Christus moet mijn duivel zijn tegen de duivel, opdat ik Gods kind zou worden; Hij moet mijn hel verwoesten, opdat ik het Koninkrijk der hemelen zou erven.

Gal. 2:19b ... opdat ik Gode leven zou.

Dat betekent, dat ik voor God levend ben. U ziet dus dat er geen leven is, behalve dan, als je zonder de wet bent, ja als je voor de wet volledig gestorven bent, namelijk in het geweten. Evenwel, zo lang wij in het lichaam zijn, moet het vlees door de wet geoefend worden en met de dwang van de wet en de straffen van de wet geplaagd worden, zoals ik al zo vaak gezegd heb. Maar de innerlijke mens is de wet niets schuldig, ja is vrij van de wet, is levend, rechtvaardig en heilig, niet uit zichzelf of uit zijn eigen goedheid (wezen), maar in Christus, omdat hij in Hem gelooft. Dat wordt nu behandeld.

Maarten Luther